

Nr 235.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1939 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus.

(3:e avd.)

I anslutning till sin i årets statsverksproposition under kapitalbudgeten (bilaga 3, punkt 1) gjorda framställning har Kungl. Maj:t i propositionen nr 256, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden den 24 mars 1939, föreslagit riksdagen att

I. besluta att i enlighet med av departementschefen förordade förslag följande arbeten må komma till utförande, nämligen

dels vid Ulleråkers sjukhus ytterligare om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 1,340,000 kronor;

dels vid Frösö sjukhus ytterligare om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 353,600 kronor;

dels vid S:ta Gertruds sjukhus ytterligare om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 290,000 kronor;

dels vid psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset anordnande av skyddsrum för en beräknad kostnad av högst 102,000 kronor;

dels vid S:t Lars sjukhus uppförande av nytt växthus och tvättbyggnad för en beräknad kostnad av högst 76,500 kronor;

dels vid Västra Marks sjukhus inredning av en fest- och samlingssal för en beräknad kostnad av högst 50,000 kronor;

dels vid Salberga sjukhus inredning av en fest- och samlingssal för en beräknad kostnad av högst 40,000 kronor;

dels vid Furunäsets sjukhus uppförande av ny tvättstuga med desinfektionsanläggning för en beräknad kostnad av högst 35,000 kronor; samt

dels vid Källshagens sjukhus uppförande av nytt växthus för en beräknad kostnad av högst 26,500 kronor;

II. medgiva, att till omläggning av avloppsledningar inom Vadstena stad må utgå statsbidrag med högst 120,000 kronor;

III. bemyndiga Kungl. Maj:t att för anordnande av provisoriska ersättningsplatser för psykiatriska sjukhuset i Stockholm använda ett belopp av högst 500,000 kronor;

IV. medgiva, att avgiften för anslutning av psykiatriska kliniken i Uppsala till akademiska sjukhusets köks- och tvättinrättningar må höjas till högst 200,000 kronor;

V. å kapitalbudgeten, Statens allmänna fastighetsfond till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 5,493,600 kronor.

Renoveringsarbeten vid Ulleråkers sjukhus.

I propositionen nr 68 till 1936 års riksdag framlades förslag till ny- och ombyggnadsarbeten vid Ulleråkers sjukhus vid Uppsala, vilka voro avsedda som en första etapp av en fullständig renovering av sjukhuset. Dessa arbeten omfattade dels anläggande av ny ångcentral jämte ombyggnad av vattenverket dels ock uppförande av fem bostadshus för sjukvårdspersonalen.

För ändamålet hava anvisats sammanlagt 1,995,000 kronor, vilket motsvarar de slutligen beräknade kostnaderna för arbetena i fråga. Dessa förutses vara i allt väsentligt slutförda vid innevarande budgetårs utgång.

I skrivelse den 18 februari 1938 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande av ytterligare medel i syfte att vissa arbeten måtte bringas till verkställighet såsom en andra etapp i renoveringsarbetena vid sjukhuset. Rörande dessa arbetens art och omfattning hänvisar styrelsen till följande sammanställning:

Etapp II	Byggn.- kost- nader	Värme o. ventila- tion	Vatten och avlopp inom byggn.	Elektr. arbeten	Ritn. kontroll oförutsett	Summa
LIX. Läkarbostad.....	89,000	13,000	5,850	3,500	19,650	131,000
Köksbyggnad	—	3,200	850	—	—	4,050
XIX. Bageri och tvätt ..	150,000	106,500	13,200	29,000	21,300	320,000
XX. Gamla snickarverk- staden	39,000	9,300	5,050	1,400	7,500	62,250
XXI. Målarverkstaden ..	4,000	9,600	2,400	—	3,000	19,000
LX. Ny snickarverkstad	44,000	7,000	2,400	4,500	7,100	65,000
Värme och ventilation, kulvertledningar m. m.	6,800	26,000	—	—	—	32,800
Vatten- och avloppsled- ningar, reningsverk för avlopp samt utv. i kulvert förlagda ledningar	—	—	282,100	—	—	282,100
Elektriska anläggningar, maskinell utrustning och utv. kablar	—	—	—	156,000	—	156,000
Summa	—	—	—	—	—	1,072,200

Ett utförande av dessa arbeten utgör förutsättning för att erforderlig renovering skall kunna ske jämväl av sjukavdelningarna. Då kostnaderna beräknats med ledning av år 1935 rådande priser, måste på grund av stegringen av byggnadskostnadsindex totalsumman ökas med 25 % eller 268,050 kronor. Den totala kostnaden för andra etappen skulle sålunda kunna uppskattas till 1,072,000 + 268,050 kronor eller i avrundat tal 1,340,000 kronor. Genom en

planerad utvidgning framdeles av vårdavdelningarna skulle antalet vårdplatser kunna ökas med 140.

I anslutning härtill upptogs å beredskapsstaten för innevarande budgetår ett förskottsbelopp å 550,000 kronor till vissa i andra etappen ingående arbeten.

I skrivelse den 12 september 1938 har *byggnadsstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel å riksstaten för nästa budgetår till påbörjande av den andra etappen av renoveringsarbetena vid sjukhuset. För densammas genomförande synes styrelsen böra anslås en byggnadstid av ett och ett halvt år, varför etappen i fråga borde kunna avslutas med 1940 års utgång. För budgetåret 1939/40 borde följaktligen kunna disponeras ett belopp av 900,000 kronor.

Departementschefen förordar, att samtliga i andra etappen ingående arbeten komma till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande förslag, varvid dock förutsättes, att förslaget göres till föremål för omprövning i syfte att begränsa kostnaderna för läkarbostaden, vilken avses inrymma två lägenheter om 5 rum och kök. Av försiktighetsskäl föreslås dock icke någon sänkning av det för samtliga arbeten beräknade totalbeloppet. För andra etappen i dess helhet beräknas alltså 1,340,000 kronor, varav 900,000 kronor föreslås upptagna för nästa budgetår.

Om- och nybyggnadsarbeten vid Frösö sjukhus.

Å beredskapsstaten för innevarande budgetår upptogs ett belopp av 353,600 kronor till vissa arbeten vid Frösö sjukhus, nämligen: ny- och tillbyggnad av verkstadslokaler, nybyggnad av samlingssal, ändringsarbeten inom paviljong IX, flyttning av promenadgården vid paviljong V, förändring av paviljong VIII till arbetspaviljong för kvinnor samt ändringsarbeten inom paviljong VI.

Kungl. Maj:t föreslår nu, att samma belopp anvisas å riksstaten för nästa budgetår till ifrågavarande arbetens utförande i sammanhang med tidigare beslutade arbeten, vilka beräknas vara i huvudsak fullbordade vid utgången av innevarande budgetår.

Om- och nybyggnadsarbeten vid S:ta Gertruds sjukhus.

Å beredskapsstaten för innevarande budgetår upptogs ett avrundat belopp av 290,000 kronor till byggnadsarbeten vid S:ta Gertruds sjukhus, därav för nybyggnad av samlingssalen 133,500 kronor och för om- och tillbyggnad av administrationsbyggnaden 156,000 kronor.

Kungl. Maj:t föreslår nu, att samma belopp anvisas å riksstaten för nästa budgetår till ifrågavarande arbetens utförande i sammanhang med tidigare beslutade arbeten, vilka beräknas vara i huvudsak avslutade vid utgången av innevarande budgetår.

Nytt sinnessjukhus i Sundsvall.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 176 gjorda framställning beslöt 1938 års riksdag, att i Sundsvall skulle i huvudsaklig överensstämmelse med

ett i propositionen framlagt förslag uppföras ett nytt sinnessjukhus för en beräknad kostnad av högst 10,400,000 kronor. Samtidigt anvisade riksdagen för arbetenas påbörjande under innevarande budgetår 1,000,000 kronor.

I sin skrivelse den 31 maj 1938, nr 343, anförde riksdagen bland annat, att det borde undersökas, huruvida icke en begränsning av kostnaderna kunde ernås genom att — under byggnadsstyrelsens överinseende — låta utföra byggnadsföretaget helt eller till vissa delar å entreprenad. Riksdagen förutsatte härjämte, att slutgiltig överenskommelse med Sundsvall stad rörande tillhandahållande av tomt samt gas, elektricitet, vatten och avlopp till området träffades, innan byggnadsarbetena påbörjades, ävensom att särskilda kostnader för rening av avloppsvatten eller eljest nödiga anordningar för sjukhusets anslutning till stadens ledningar i förevarande hänseenden icke åsamkades statsverket.

I skrivelse den 12 september 1938 har *byggnadsstyrelsen*, som erhållit uppdrag att i samråd med medicinalstyrelsen upprätta fullständiga ritningar till sjukhuset m. m., gjort framställning om anvisande av medel för byggnadsföretagets fullföljande. Styrelsen har därvid anført, bland annat, att utredningen om arbetenas utförande helt eller till vissa delar å entreprenad torde komma att väsentligt fördröja arbetstakten vid byggnadsföretaget. Fullständiga ritningar för byggnadsföretaget kunde knappast föreligga färdiga förrän i mitten av år 1939. Byggnadsstyrelsen måste följaktligen beräkna, att byggnadstiden komme att sträcka sig fram till mitten av år 1942. Då tidigare för byggnadsföretaget till styrelsen förfogande ställts ett belopp av 1,000,000 kronor, skulle av beräknad byggnadskostnad återstå att anvisa en summa av 9,400,000 kronor, som lämpligen kunde fördelas sålunda:

för budgetåret 1939/40	3,200,000 kronor	
» » 1940/41	3,200,000	»
» » 1941/42	3,000,000	»

Departementschefen har under hand inhämtat, att överenskommelse träffats rörande tillhandahållande med äganderätt av för sjukhuset erforderligt område ävensom att Sundsvalls stad åtagit sig att utan ersättning till byggnadstomtens gräns framdraga ledningar för vatten, avlopp och gas samt lämnat godtagbart anbud på leverans av vatten och gas. Beträffande tillhandahållande av elektricitet pågå underhandlingar.

Mot den av byggnadsstyrelsen föreslagna tidsfördelningen av byggnadskostnaderna har departementschefen i stort sett intet att erinra. Då man emellertid lär kunna utgå från att de för ändamålet hittills anvisade medlen icke komma att i sin helhet förbrukas under innevarande budgetår, anser departementschefen tillräckligt att till ifrågavarande byggnadsföretag under nästa budgetår beräkna ett belopp av 3,000,000 kronor.

Anordnande av skyddsrum för psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset.

I skrivelse den 30 augusti 1938 hemställde *karolinska sjukhusets byggnadskommitté*, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt kommittén att i samband med

grundläggningsarbetena för byggnaden för psykiatriska kliniken låta verkställa erforderliga bergsprängningsarbeten för anordnande av bombsäkra skyddsrum för klinikens behov ävensom bemyndiga kommittén att för ifrågasvarande bergsprängningsarbeten av de medel, som anvisats för klinikens uppförande, använda erforderligt belopp. Kostnaderna för bombskyddsanläggningen beräknades sålunda:

	Kronor	Kronor
Anbud å sprängningsarbeten och betongarbete	53,000	
Tillägg för sprängningsarbeten	1,650	54,650
Byggnadsarbeten: golv, väggar, snickeri, diamantborrning, målning, dränering	9,350	
Oförutsett	1,200	10,550
Elektrisk inredning, inklusive arvode och hiss		10,000
Sanitär inredning, värme och ventilation		20,300
Tomtens ordnande		600
Arvoden, administration		5,900
	Summa kronor	102,000

Med anledning av ifrågasvarande framställning har Kungl. Maj:t den 22 september 1938 bemyndigat kommittén att i samband med grundläggningsarbetena för uppförandet av den psykiatriska kliniken låta verkställa de i kostnadsberäkningen angivna bergsprängnings- och betongarbetena och härför använda högst 54,650 kronor av de för klinikens uppförande anvisade medlen.

För täckande av det belopp, som sålunda förskjutits, och för övriga med skyddsanläggningens fullbordande förknippade arbeten föreslår Kungl. Maj:t nu, att å riksstaten för nästa budgetår upptages ett belopp av (54,650 + 47,350) 102,000 kronor.

Vissa byggnadsarbeten vid S:t Lars, Västra Marks och Salberga sjukhus.

I beredskapsstaten för innevarande budgetår upptogos *dels* för uppförande av växthus och tvättbyggnad vid S:t Lars sjukhus i Lund ett belopp av 76,500 kronor, *dels ock* för inredande av fest- och samlingssalar vid Västra Marks sjukhus i Örebro och Salberga sjukhus i Sala ett belopp av 50,000 kronor respektive 40,000 kronor.

Då dessa arbeten icke längre anses böra anstå, föreslår Kungl. Maj:t, att medel för desamma anvisas å riksstaten för nästa budgetår.

Vissa byggnadsarbeten vid Furunäsets och Källshagens sjukhus.

Kungl. Maj:t föreslår vidare, att å riksstaten för nästa budgetår anvisas *dels* 35,000 kronor för uppförande av ny tvättstuga och desinfektionsugn vid Furunäsets sjukhus i Piteå, *dels ock* 26,500 kronor för uppförande av en växthusanläggning vid Källshagens sjukhus i Vänersborg.

Omläggning av avloppsledningarna inom Vadstena stad.

Vadstena stadsfullmäktige hava under förutsättning av stadsbidrag beslutat utföra ny avloppsanläggning inom staden, vilken bland annat berör Birgittas sjukhus. Kostnaderna för de för staden och sjukhuset gemensamma anläggningarna beräknas till 300,000 kronor, varav å sjukhuset skulle belöpa 120,000 kronor.

Kostnaderna för anslutningsledningar m. m., som bliva erforderliga för sjukhusets del, beräknas till 50,000 kronor. Denna utgift, som kommer att fördelas å flera budgetår, förutsättes emellertid kunna bestridas från de till sinnessjukhusens underhåll anslagna medlen.

I skrivelse den 24 januari 1939 har *medicinalstyrelsen* förordat statsbidrag med 120,000 kronor för ifrågavarande ändamål, varjämte styrelsen hemställt om bemyndigande att med Vadstena stad träffa avtal om erläggandet av ett årligt bidrag till avloppsanläggningens drift med 1,000 kronor att utgå från och med den tidpunkt, då Birgittas sjukhus i sin helhet anslutits till den nya anläggningen.

Byggnadsstyrelsen har förklarat sig icke hava något att i ärendet erinra.

Då ett genomförande av det föreliggande förslaget skulle bliva till avsevärd fördel för Birgittas sjukhus, har *departementschefen* tillstyrkt, att staten bidrager med det av medicinalstyrelsen föreslagna beloppet av 120,000 kronor.

Vidare har departementschefen ansett rimligt, att staten lämnar visst bidrag även till kostnaderna för driften av anläggningen, men låtit med slutlig prövning av denna fråga tills vidare anstå.

Ersättningsplatser för psykiatriska sjukhuset i Stockholm.

I skrivelse den 16 maj 1938 har *djurgårdskommissionen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för att kommissionen skulle kunna taga i anspråk den mark, som inginge i psykiatriska sjukhusets å Konradsberg område.

Såsom ersättning för de platser, som icke ingå i den psykiatriska kliniken å Norrbacka, har i första hand ifrågasatts inredning av Svea ingenjörskårs kasernetablisement i Vaxholm till ett sekundärsjukhus för sinnessjuka, varom utredning tidigare verkstälts av medicinalstyrelsen. Dessutom hava *byggnadsstyrelsen* och *medicinalstyrelsen* gemensamt verkställt utredning rörande lämpligheten av och kostnaderna för ombyggnad av Västmanlands flygflottiljs kasernetablisement i Västerås till sinnessjukhus.

Departementschefen har för egen del anført:

Såsom tidigare i skilda sammanhang erinrats, kan den psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset förväntas bliva färdig att tagas i bruk omkring den 1 februari 1940. Därmed beräknas ett 100-tal patienter kunna överflyttas från det nuvarande psykiatriska sjukhuset å Konradsberg till den nya kliniken. För att ej längre än nödvändigt fördröja exploateringen av Konradsbergsområdet är det givetvis önskvärt, att samtidigt med nämnda överflyttning även återstående 165 vårdplatser å det psykiatriska sjukhuset om möjligt utrymmas.

När det gäller att tillgodose detta önskemål kunna, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, olika vägar tänkas anlåtade. Närmast till hands och ur kostnadssynpunkt billigast synes vara att för ändamålet provisoriskt iordningställa Svea ingenjörskårs etablissemang i Vaxholm, vilket för närvarande icke användes för militär förläggning. Med denna anordning skulle dock icke hela frågan lösas, enär plats där icke kan beredas för mer än omkring 110 vårdbehövande män.

Bland annat med hänsyn härtill och för att tillika kunna i möjligaste mån tillgodose de krav på ökade vårdplatser för sinnessjuka, som på grund av andra omständigheter för närvarande föreligga, har medicinalstyrelsen framkastat tanken att låta omändra och utbygga Västmanlands flygflottiljs kasernetablissemang i Västerås till ett primärsjukhus för 1,300 patienter. Av den utredning, som härutinnan verkställt, framgår, att en dylik disposition skulle ur försvarets synpunkt innebära vissa fördelar, om därigenom möjliggjordes, att för flygflottiljens räkning i stället kunde uppföras ett nytt etablissemang i omedelbar anslutning till flottiljens flygstation vid Hässlö. Under denna förutsättning har chefen för flygvapnet och tillstyrkt, att en av de nuvarande tre kasernerna i Västerås må ställas till medicinalstyrelsens disposition redan innevarande år, varigenom plats på kort tid skulle kunna provisoriskt beredas omkring 200 lugna patienter. Kostnaden därför uppskattas till omkring 425,000 kronor. Hela kostnaden för kasernetablissemangets omändring och utbyggande till ett primärsjukhus för 1,300 patienter uppskattas till i runt tal 11,300,000 kronor.

Även om ett starkt behov av ytterligare vårdplatser föreligger, kan man enligt min uppfattning icke undgå att hysa betänkligheter mot att i nuvarande läge vidtaga en så omfattande och kostsam utbyggnad av sinnessjukvården, som sålunda ifrågasatts, samtidigt som jämlikt beslut av förra årets riksdag ett nytt sinnessjukhus för 900 patienter skall uppföras i Sundsvall. Jag är därför icke beredd att nu taga ståndpunkt till föreliggande förslag angående Västeråskasernernas omändring till sinnessjukhus. Såsom en provisorisk lösning av frågan om ersättningsplatser för psykiatriska sjukhuset i Stockholm torde emellertid iordningställandet av en av kasernerna för vård av omkring 200 lugna patienter böra övervägas.

Det synes mig icke uteslutet, att även andra utvägar än de nu antydda kunna ifrågakomma, därest spörsmålet begränsas till att avse möjligheterna att provisoriskt ersätta de vårdplatser, som gå förlorade genom psykiatriska sjukhusets nedläggande. I frågans nuvarande läge förefaller det mig vara ändamålsenligast, att av innevarande års riksdag äskas ett belopp av förslagsvis 500,000 kronor, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för ordnandet av ifrågavarande angelägenhet på lämpligaste sätt. Jag föreslår alltså, att hemställan i sådant syfte göres hos riksdagen och att för ändamålet beräknas ett belopp av 500,000 kronor.

Anslutning av psykiatriska kliniken i Uppsala till akademiska sjukhuset.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 163 beslöt 1935 års riksdag, att vid akademiska sjukhuset i Uppsala skulle under viss förutsättning uppföras en psykiatrisk klinik, inrymmande 122 vårdplatser. Kostnaden härför har beräknats till 2,034,000 kronor, varav hittills anvisats 775,000 kronor. Byggnadsföretaget har av skilda anledningar ännu ej påbörjats.

För klinikens anslutning till akademiska sjukhusets ekonomilokaler ingick i de av riksdagen godkända kostnadsberäkningarna ursprungligen ett belopp

av 140,000 kronor, varav 120,000 kronor för utvidgning av sjukhusets köks- och tvättinrättningar. Av sistnämnda summa har hittills endast ett mindre belopp utbetalts, avsett för komplettering av tvättinrättningens maskinutrustning.

I skrivelse den 25 september 1937 gjorde *större akademiska konsistoriet* i Uppsala framställning om höjning av denna anslutningsavgift från 120,000 kronor till 200,000 kronor.

Häröver har *byggnadsstyrelsen* gemensamt med *medicinalstyrelsen* avgivit utlåtande den 8 november 1937. Därefter hava de i skrivelse den 5 december 1938 framlagt förslag till nybyggnad för sjukhusets tvättinrättning.

I en den 22 mars 1939 dagtecknad promemoria har vidare *verkställande direktören för akademiska sjukhuset* framlagt förslag till en reducerad ombyggnad av den befintliga tvättinrättningen.

Departementschefen har för egen del bland annat anfört:

Den i ämnet föreliggande utredningen har jämväl bibragt mig den uppfattningen, att en höjning av avgiften för klinikens anslutning till akademiska sjukhusets ekonomicalentraler är motiverad. Lika med byggnadsstyrelsen och medicinalstyrelsen anser jag mig därvid kunna tillstyrka, att klinikens andel i kostnaderna för köks- och tvättinrättningarnas iordningställande beräknas till 200,000 kronor, förutsatt att en nöjaktig lösning vinnes av lokalförhållandena för tvätten.

I denna del råda delade meningar mellan myndigheterna, i det att byggnadsstyrelsen och medicinalstyrelsen anse en nybyggnad erforderlig, medan enligt universitetsmyndigheternas uppfattning en om- och tillbyggnad tills vidare är tillräcklig. Med hänsyn till föreliggande utbyggnadsprogram för akademiska sjukhuset kan det givetvis diskuteras, vilken väg man helst bör välja i förevarande hänseende. Genom vad verkställande direktören i sin promemoria anfört synes mig emellertid frågan delvis hava kommit i annat läge. Sålunda betonas, att ett ytterligare uppskov med åtgärder för tvättfrågans lösning skulle medföra avsevärda olägenheter för sjukhusets drift och på den grund om möjligt bör undvikas. Av promemorians framgång vidare, att en för den närmaste framtiden tillfredsställande anordning kan vinnas genom förbättring och modernisering av nuvarande tvättbyggnad till en kostnad av 85,000 kronor, motsvarande ungefär hälften av den kostnad, som myndigheterna tidigare räknat med. Härtill kommer, att en del av detta belopp avser nyanskaffning av maskinutrustning, vilken kan användas även i en framtida ny tvättbyggnad, samt att, därest en sådan uppföres, den gamla byggnaden kan fylla ett redan förefintligt behov av utvidgade lokaler för bland annat sjukhusets bageri och verkstäder. Under sådana förhållanden anser jag fullt försvarligt att nu begränsa de ifrågasatta åtgärderna till en renovering av tvättbyggnaden i den omfattning, som nyssnämnda promemoria avser. Med uppförande av en nybyggnad av den storlek, som byggnadsstyrelsens och medicinalstyrelsens förslag innebär, torde i varje fall böra tills vidare anstå.

I anslutning till det anförda förordar jag, att riksdagens medgivande inhämtas till en förhöjning av avgiften för klinikens anslutning till sjukhusets köks- och tvättinrättningar från 120,000 till 200,000 kronor, att utgå från det till klinikens uppförande redan anvisade beloppet, 775,000 kronor. I likhet med sjukhusets direktör förutsätter jag härvid, att ytterligare krav på förhöjning av anslutningsavgiften icke resas från universitetets sida, även om en nybyggnad för tvättinrättningen framdeles befinnes erforderlig.

Sammanfattning.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle medelsbehovet för nästa budgetår komma att beräknas sålunda:

Ulleråkers sjukhus	kronor	900,000
Frösö sjukhus	»	353,600
S:ta Gertruds sjukhus	»	290,000
Nytt sinnessjukhus i Sundsvall	»	3,000,000
Psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset	»	102,000
S:t Lars sjukhus	»	76,500
Västra Marks sjukhus	»	50,000
Salberga sjukhus	»	40,000
Furunäsets sjukhus	»	35,000
Källshagens sjukhus	»	26,500
Avloppsledningar inom Vadstena stad	»	120,000
Ersättningsplatser för psykiatriska sjukhuset i Stockholm	»	500,000
Summa kronor		5,493,600

Sistnämnda belopp föreslås anvisat som reservationsanslag å kapitalbudgeten under rubriken »Statens allmänna fastighetsfond».

Med avseende å fördelningen av medlen under anslaget framhålles, att den angivna beräkningen icke får vara i detalj bindande för medlens disposition. I den mån så med hänsyn till sättet för byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest kan befinnas lämpligt, bör enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsdisposition för visst ändamål kunna ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat.

Utskottet.

I likhet med departementschefen finner utskottet lämpligt, att renoveringen av Ulleråkers sjukhus — efter den första etappens avslutande — fortsättes utan avbrott. Mot de i andra etappen ingående arbetena har utskottet i stort sett icke något att erinra utöver vad departementschefen anför.

Hos utskottet har emellertid framställning gjorts, att inom ramen för den andra etappen måtte vidtagas åtgärder för inledande av vatten- och avloppsledningar i de söder om sjukhusområdet belägna personalbostäderna samt för avhjälpande av vissa med sjukhusets svinstall förenade hygieniska olägenheter. Då de sålunda ifrågasatta åtgärderna måste anses synnerligen önskvärda samt, enligt vad utskottet inhämtat, hinder icke föreligger för verkställande av en dylik komplettering till ifrågavarande renoveringsetapp, vill utskottet för sin del förorda, att denna komplettering kommer till stånd. Några särskilda medel härför lära icke behöva beräknas, då för utskottet upplysts, att en icke ringa besparing kan förväntas uppkomma beträffande det i etappen ingående reningsverket.

I fråga om anskaffande av ersättningsplatser för psykiatriska sjukhuset i Stockholm delar utskottet departementschefens uppfattning, att med ett ställ-

ningstagande till förslaget rörande omändring och utbyggande till sinnessjukhus av Västmanlands flygflottiljs kasernetablissemment i Västerås bör tills vidare anstå. Enligt utskottets mening bör vid sådant förhållande ej heller ifrågakomma att såsom en provisorisk lösning för sinnessjukvård iordningställa en av flygflottiljens kaserner, på sätt i propositionen antytts.

Enligt vad utskottet inhämtat lära emellertid möjligheter föreligga att vid ett eller flera av de nuvarande sinnessjukhusen uppföra ytterligare en paviljong, som skulle kunna tagas i anspråk för nyssnämnda ändamål, utan att därför någon nämnvärd utvidgning av sjukhusets ekonomilokaler behöver företagas. En utökning av antalet vårdplatser torde ock kunna vinnas genom att i enlighet med tidigare, av medicinalstyrelsen framlagt förslag omändra Svea ingenjörkårs etablissemment i Vaxholm till sekundärsjukhus för sinnessjuka. Under sådana förhållanden och för att i möjligaste mån påskynda den i och för sig önskvärda evakueringen av psykiatriska sjukhuset i Stockholm anser sig utskottet böra tillstyrka, att för nästa budgetår ett belopp av 500,000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för ordnandet av ifrågavarande angelägenhet på det sätt, Kungl. Maj:t efter fortsatt prövning kan finna lämpligast.

Kungl. Maj:ts förslag i återstående delar har icke givit utskottet anledning till erinran. Beträffande avgiften för anslutning av den psykiatriska kliniken i Uppsala till akademiska sjukhuset därstädes förutsätter utskottet dock, i likhet med departementschefen, att ytterligare krav på förhöjning av denna avgift icke reses från universitetsmyndigheternas sida.

Slutligen vill utskottet, under hänvisning till vad utskottet anfört i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 197, i vad detta avser anslag å beredskapsstaten för nästa budgetår till byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus, föreslå, att för verkställande av överarbetning av det i propositionen nr 242 (bilaga 11) framlagda ritningsförslaget med tillhörande kostnadsberäkningar för renovering och utbyggnad av Mariebergs sjukhus vid Kristinehamn må å riksstaten för nästa budgetår beräknas ett belopp av 56,400 kronor, varigenom anslagets slutsumma skulle komma att stiga till (5,493,600 + 56,400) 5,550,000 kronor.

Under åberopande av det sålunda anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag

I. besluta att i enlighet med i statsrådsprotokollet över social-ärenden den 24 mars 1939 förordade förslag följande arbeten må komma till utförande, nämligen

a) vid Ulleråkers sjukhus ytterligare om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 1,340,000 kronor;

b) vid Frösö sjukhus ytterligare om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 353,600 kronor;

c) vid S:ta Gertruds sjukhus ytterligare om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 290,000 kronor;

d) vid psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset anord-

nande av skyddsrum för en beräknad kostnad av högst 102,000 kronor;

e) vid S:t Lars sjukhus uppförande av nytt växthus och tvättbyggnad för en beräknad kostnad av högst 76,500 kronor;

f) vid Västra Marks sjukhus inredning av en fest- och samlingsal för en beräknad kostnad av högst 50,000 kronor;

g) vid Salberga sjukhus inredning av en fest- och samlingsal för en beräknad kostnad av högst 40,000 kronor;

h) Vid Furunäsets sjukhus uppförande av ny tvättstuga med desinfektionsanläggning för en beräknad kostnad av högst 35,000 kronor; samt

i) vid Källshagens sjukhus uppförande av nytt växthus för en beräknad kostnad av högst 26,500 kronor;

II. medgiva, att till omläggning av avloppsledningar inom Vadstena stad må utgå statsbidrag med högst 120,000 kronor;

III. bemyndiga Kungl. Maj:t att för anordnande av provisoriska ersättningsplatser för psykiatriska sjukhuset i Stockholm använda ett belopp av högst 500,000 kronor;

IV. medgiva, att avgiften för anslutning av psykiatriska kliniken i Uppsala till akademiska sjukhusets köks- och tvättinrättningar må höjas till högst 200,000 kronor;

V. medgiva, att för verkställande av överarbetning av föreliggande ritningsförslag och kostnadsberäkningar för Mariebergs sjukhus må användas ett belopp av högst 56,400 kronor;

VI. såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 5,550,000 kronor.

Stockholm den 31 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Andersson* i Fältenborg, *Bergström*, *Ström* i Lidköping, *Nilsson* i Fredriksfält, *Larsson* i Varberg, *Carlström*, *Bäcklund* och *von Heland*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Törnkvist*, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson*, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Weijne*, *Staxäng*, *Mårtensson* och *Hansson* i Rubbestad.